

Vergaderjaar 1997–1998

25 479	Financiële verantwoordingen over het jaar 1996
25 494	Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 1996 (slotwet)
25 498	Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Landbouw-Egalisatiefonds, Afdeling A, voor het jaar 1996

Nr. 35

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 14 oktober 1997

De vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij¹ en de commissie voor de Rijksuitgaven² hebben op 10 september 1997 overleg gevoerd met minister Van Aartsen van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij over:

- de financiële verantwoording van het ministerie over het jaar 1996 (25 479, nr. 17);
- de financiële verantwoording van het Landbouwegalisatiefonds over het jaar 1996 (25 479, nr. 21);
- de slotwet 1996 van het ministerie (25 494);
- de slotwet 1996 van het Landbouwegalisatiefonds (25 498);
- het op het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, respectievelijk het Landbouwegalisatiefonds betrekking hebbende onderdeel van het rechtmatigheidsonderzoek door de Algemene Rekenkamer (25 470, nrs. 1 en 2, blz. 184–197 en 235–243);
- de brief van de minister over de goedkeurende accountantsverklaring bij de financiële verantwoording van het Landbouwegalisatiefonds (25 000, XIV, nr. 57).

Van het overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Linden (CDA), Blauw (VVD), voorzitter, Van der Vlies (SGP), ondervoorzitter, M. M. H. Kamp (VVD), Smits (CDA), Reitsma (CDA), Huys (PvdA), Swildens-Rozendaal (PvdA), Ter Veer (D66), Witteveen-Hevinga (PvdA), Feenstra (PvdA), Aiking-van Wageningen (groep-Nijpels), Woltjer (PvdA), Schuurman (CD), Augusteijn-Esser (D66), Van den Bos (D66), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), Stellingwerf (RPF), Crone (PvdA), M. B. Vos (GroenLinks), Van Waning (D66), Keur (VVD), O. P. G. Vos (VVD), Passtoors (VVD) en Meijer (CDA).

Plv. leden: De Haan (CDA), Te Veldhuis (VVD), Van Middelkoop (GPV), Remkes (VVD), Heeringa (CDA), Biesheuvel (CDA), Van Gijssel (PvdA), Liemburg (PvdA), Hoekema (D66), Verspaget (PvdA), M. M. van der Burg (PvdA), Verkerk (AOV), Dijksma (PvdA), Poppe (SP), Van Walsem (D66), Jorritsma-van Oosten (D66), Gabor (CDA), Leerkes (Unie 55+), Van Zijl (PvdA), Oedayraj Singh Varma (GroenLinks), Doelman-Pel (CDA), Cornielje (VVD), Verbugt (VVD), H. G. J. Kamp (VVD) en Beinema (CDA).

² Samenstelling:

Leden: Schutte (GPV), Van Rey (VVD),

voorzitter, Terpstra (CDA), Van Gelder (PvdA), Smits (CDA), ondervoorzitter, Reitsma (CDA), Ter Veer (D66), Ybema (D66), Witteveen-Hevinga (PvdA), Hillen (CDA), A. de Jong (PvdA), Leerkes (Unie 55+), Van Wingerden (AOV), Rabbae (GroenLinks), Noorman-den Uyl (PvdA), Liemburg (PvdA), H. G. J. Kamp (VVD), Zonneveld (CD), Hoogervorst (VVD), Van der Ploeg (PvdA), Bakker (D66), Van Walsem (D66), Hofstra (VVD), Passtoors (VVD) en Ten Hoopen (CDA).

Plv. leden: Van der Vlies (SGP), Hessing (VVD), De Haan (CDA), Adelmund (PvdA), Heeringa (CDA), Wolters (CDA), Schimmel (D66), Jeekel (D66), Van Zuijlen (PvdA), G. de Jong (CDA), Van Heemst (PvdA), Van Dijke (RPF), Hendriks, Rosenmöller (GroenLinks), Vliegenthart (PvdA), Van Zijl (PvdA), Remkes (VVD), Marijnissen (SP), B. M. de Vries (VVD), H. Vos (PvdA), Giskes (D66), Assen (CDA), Verbugt (VVD), Klein Molekamp (VVD) en Visser-van Doorn (CDA).

Vragen en opmerkingen uit de commissies

De heer **Van Walsem** (D66) zei dat de financiële verantwoording er goed uitziet, maar dat de administratieve organisatie veel lager scoort. Kennelijk is het management nauwelijks betrokken bij de verbetering van het financieel beheer waardoor het een zeer lage prioriteit binnen het ministerie geniet. Er mag van worden uitgegaan dat de minister zijn departement nog in de hand heeft en wellicht dat hij de nogal harde kritiek van de Rekenkamer op dit punt kan nuanceren. Zou het mogelijk zijn om binnen een halfjaar met een voortgangsrapport te komen over het AO-project?

Het geautomatiseerde systeem FAP werkt nog steeds niet goed. Wanneer zal het slapend bestand aan autorisaties zijn opgeschoond?

Bij de RVV zitten discrepanties tussen de ramingen en begrotingen, onder andere als gevolg van een afname van het slachtaanbod in verband met de BSE. Zou er ook een verband kunnen worden gelegd met de wanordelijke administratieve organisatie bij de RVV? Het rechtmatigheids-onderzoek laat immers zien dat er geen volledige opbrengst-verantwoording van de keuringsgelden is gewaarborgd. Bovendien is ook de volledigheid van de facturering niet gegarandeerd. Hoeveel vertrouwen in de kwaliteit van de keuringen mag men eigenlijk hebben als het financiële beheer te wensen overlaat?

Voorts vroeg de heer Van Walsem wie eigenlijk de aankoopprijs van Britse kalveren bepaalt. Hij sprak zijn waardering uit voor de verbetering van de financiële verantwoording van het LEF. Wel wilde hij erop wijzen dat de saldi balans geen inzicht biedt in de ouderdom van openstaande voorschotten en verplichtingen, waardoor de Rekenkamer er geen oordeel over kon uitspreken. Ook de controle van derden gegevens werkt nog niet optimaal. Wat betreft het verstrekken van de benodigde gegevens aan de Rekenkamer zou een volgende keer wellicht iets meer medewerking kunnen worden verleend. Ondervindt de AID nog steeds hinder bij de interne beheersing van de planning en de evaluatie van gerealiseerde controles vanwege aanloopproblemen met het geautomatiseerde registratiesysteem BCP?

Ingaande op de slotwet vroeg de heer Van Walsem een toelichting op de tegenvaller in de kosten van het Borgstellingsfonds. Ook vroeg hij nog naar de oorzaak van de geringere inkomsten uit contractresearch en een daling van het bedrag aan terugontvangen subsidievoorschotten (art. 16.02).

De heer **De Haan** (CDA) stelde prijs op een verdergaande toelichting op verschillen tussen ramingen en realisaties; daarbij zou dan ook aandacht moeten worden geschonken aan volume- en prestatiegegevens. Het was hem opgevallen dat de personele en administratieve uitgaven nogal fors zijn gestegen. Kan de minister ingaan op de hoeveelheid, het waarom en het waarvoor? Ook vroeg de heer De Haan nadere informatie over het inschakelen van externe adviesbureaus en de terreinen waarop ze zijn ingezet.

Is het AO-systeem intussen zodanig op orde dat de controverse tussen de Rekenkamer en het departement is opgelost? Het is politiek gezien welhaast onverteerbaar dat boeren, die door de varkenspest zijn getroffen en hun formulieren te laat hebben ingeleverd of niet volledig hebben ingevuld, danig worden afgestraft, terwijl het departement zelf zijn zaken niet op orde heeft. Een departement dat zijn zaken wel op orde heeft, kan met meer recht van spreken naar buiten treden.

De heer **Passtoors** (VVD) vroeg allereerst of de beschrijving van de kritische processen inderdaad per 1 augustus jl. is afgerond. Het ministerie is al een heel eind op de weg van scheiding tussen beleid en uitvoering. Hoe is de stand van zaken op dit punt? Het handboek

subsidie-instrumenten is inmiddels vastgesteld. Wordt daarvan al gebruik gemaakt en hoe verhoudt een en ander zich tot de subsidiewet LNV die momenteel in behandeling is?

De minister heeft nog niet gekozen voor een outputbekostiging, terwijl hij almaar meer wil sturen op resultaat. Overweegt hij op termijn te komen tot een dergelijk bekostigingssysteem voor de gehele begroting of wellicht specifieke onderdelen (bijvoorbeeld natuurbeheer)?

De uitgaven voor eigen personeel zijn enigszins gedaald, maar voor ander personeel gestegen. Kan de minister dit toelichten?

De aankopen in het kader van Staatsbosbeheer zijn verminderd omdat de landinrichtingsontwikkelingen niet snel genoeg gaan. Heeft dat gevolgen voor de omvang van de te maken kosten in 1997 of zijn er mogelijkheden de landinrichting zodanig te versnellen dat de beoogde aankopen daadwerkelijk worden gerealiseerd?

De heer **Huys** (PvdA) vroeg of de minister eraan kan meewerken dat de financiële verantwoording over een bepaald jaar nog voor het eerstvolgende zomerreces kan worden besproken. Er zit een geweldige progressie in de kwaliteit van begroting en verantwoording. Het feit dat er voor het eerst een goedkeurende accountantsverklaring is bij de LEF-begroting zegt wat dit betreft genoeg. Winst is ook dat de financiële verantwoording het inzicht in de feitelijke ontwikkelingen aanmerkelijk vergroot. Wel wees de heer Huys erop dat de toelichtingen op de posten en de volume- en prestatiegegevens niet in alle gevallen synchroon lopen. Bij sommige posten ontbreken nog de volume- en prestatiegegevens. Kan ervoor worden gezorgd dat de financiële verantwoording in de toekomst nog meer parallel loopt met de begroting?

De accountantsverklaring biedt inzicht in onder andere de LEF B-begroting, maar zou het niet beter zijn de totaalbedragen op te nemen in de financiële verantwoording en de begroting? Op die manier kan in ieder geval inzicht worden verkregen in de trends in EU-toeslagen, restituties en andere maatregelen.

Het antwoord van de minister

De **minister** herinnerde eraan dat er wat betreft de administratieve organisatie een inhaaloperatie is gestart met het oog op de reorganisatie ten departemente die eind 1995 is afgerond. Zoals bekend zijn reorganisaties in het algemeen tijdrovende en complexe gebeurtenissen en het is van groot belang dat de administratieve organisatie goed in de nieuwe constellatie past. Daar zijn alle inspanningen op gericht en de minister prees zich gelukkig dat de Rekenkamer onlangs schriftelijk heeft laten weten dat de situatie aanmerkelijk is verbeterd. Jammer genoeg sluit dit commentaar niet naadloos aan op berichten in de media over het financieel beheer ten departemente en het persbericht van de Algemene Rekenkamer. De verwachting is dat op termijn tegemoet zal kunnen worden gekomen aan de nog resterende bezwaren en als het systeem eenmaal geheel op orde is, dient vanzelfsprekend het nodige onderhoud te worden verricht.

De administratieve organisatie van de RVV wordt thans aan een gedetailleerde beoordeling onderworpen. Daarbij zal uiteraard ook aandacht worden besteed aan de opbrengstenverantwoording. Voor het lopende jaar zal de volledigheid van de facturering worden bewaakt aan de hand van handmatige procedures die ook in 1996 zijn gehanteerd. Vanaf 1998 zal bij de RVV worden gewerkt met een nieuw tijdregistratiesysteem.

De saldibalans van het LEF voldoet aan de wettelijke vereisten. Het verzoek van de Rekenkamer had betrekking op aanvullende informatie en die is inderdaad verstrekt.

Wat betreft de kengetallen scoort het departement boven de 80%

dekkingsgraad, hetgeen erop wijst dat in de afgelopen jaren de nodige voortgang is geboekt.

De stichting Borgstellingsfonds voor de landbouw staat onder bepaalde voorwaarden borg voor leningen die land- en tuinbouwers bij banken hebben afgesloten. De LNV-uitgaven op artikel 12.02 dienen ter aanvulling van het Borgstellingsfonds om eventuele schadeclaims op te vangen. Deze uitgaven zijn niet incidenteel van aard; het niveau ervan hangt af van de mate waarin boeren en tuinders niet kunnen voldoen aan hun financiële verplichtingen. De uitgaventrend in de opeenvolgende jaren komt globaal gesproken overeen met de performance van de diverse sectoren in de Nederlandse land- en tuinbouw.

De stijging van personele en materiële uitgaven is toe te schrijven aan het gestegen loon- en prijspeil, want van een volumestijging is bepaald geen sprake. Het volume van de wachtgelden vertoont een afnemende tendens. De verschuiving van eigen naar extern personeel duidt erop dat het aantal uitzendkrachten ten departemente is gegroeid.

Van het handboek subsidie-instrumenten wordt door het management goed gebruik gemaakt. De ervaringen op dit punt zijn bevredigend te noemen. Outputbeheersing zal uitgangspunt zijn in de toekomst.

Er is veel voor te zeggen om de bespreking van de financiële verantwoording niet over het zomerreces heen te tillen. De minister wachtte wat dit betreft het geplande overleg tussen Kamer en de minister van Financiën en de resultaten van het werk van de werkgroep, die nagaat hoe de kwaliteit van de financiële verantwoording kan worden verhoogd, af. Op het departement wordt thans gewerkt aan een proeve van een verantwoording nieuwe stijl. Uitgangspunt is dat dit document niet hoeft te voldoen aan de huidige comptabele regels. Het departement van LNV zal graag meewerken in bedoelde werkgroep. De bewindsman merkte op dat snellere afronding van de financiële verantwoording over 1997 nog op de nodige problemen stuit. Het streven is erop gericht de verantwoording over 1998 eind maart 1999 bij de Kamer in te dienen, terwijl de verantwoording over 1999 medio maart 2000 bij de Kamer zal worden ingediend.

De prijs van 64 000 Britse kalveren is aanvankelijk vastgesteld door onafhankelijke taxateurs. In april 1996 is de Europese verordening vastgesteld waaruit een kiloprijs levend gewicht voortvloeide van 2,8 ecu.

De minister zegde ten slotte toe de wens van de heer Huys om meer inzicht te krijgen in de bedragen in de LEF B-begroting te honoreren.

De voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
Blauw

De voorzitter van de commissie voor de Rijksuitgaven,
Van Rey

De griffier van de vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
Van Overbeeke